

Anna Kowalczyk

Wyższa Szkoła Kształcenia Zawodowego we Wrocławiu

<https://orcid.org/0009-0001-4157-089X>

Agnieszka Doskocz

Leoxr Sp. z o.o. w Radomiu

<https://orcid.org/0009-0003-0453-6857>

Jacek Doskocz

Leoxr Sp. z o.o. w Radomiu

<https://orcid.org/0000-0002-5299-2465>

Analiza przedstawiania ataków dronów w kontekście wojny Rosyjsko-Ukraińskiej na platformie YouTube – perspektywa propagandy, wizualizacji i cyfrowej mobilizacji

Streszczenie

Konflikt rosyjsko-ukraiński (2022–2025) stanowi paradygmat wojny cyfrowej (digital war), w której kluczowym elementem stała się triada technologiczna: media społecznościowe, cyfrowy crowdfunding i komercyjne drony. Celem niniejszego artykułu jest analiza sposobów wizualnego i narracyjnego przedstawiania ataków dronów na polu bitwy w materiałach wideo publikowanych na platformie YouTube, z naciskiem na ich rolę w strategicznej komunikacji i mobilizacji zasobów. Badanie, oparte na analizie treści wideo (2021–2024), identyfikuje dominujące wzorce wizualne oraz techniki propagandowe. Materiały te, często rejestrowane w wysokiej rozdzielczości z użyciem cyfrowego zoomu, tworzą „perspektywę oka Boga” (God's-eye view), która sprzyja postrzeganiu walki jako technicznego, moralnie zdystansowanego aktu, co jest spójne z mechanizmami dehumanizacji wroga (np. określeniami „foreign animal hunter” lub „ukronaziści”). Kwestia ta jest kluczowa, ponieważ wojna jest prowadzona również

w sferze medialnej, gdzie widzowie są aktywnie zaangażowani i zmotywowani do pomocy finansowej (crowdfundingiem) oraz do przekazywania informacji, co wspiera politykę państwa i buduje poparcie dla działań militarnych. To zaangażowanie przekształca się w pieniądze, które są wykorzystywane do zakupu i uzbrajania kolejnych dronów FPV, tworząc samowzmacniający się cykl pozytywnego sprzężenia zwrotnego (*self-reinforcing positive feedback cycle*) [1,2]. W ten sposób treści wideo stają się walutą, napędzającą maszynę wojenną i kształtującą globalną percepcję konfliktu [3,4]. Badanie podkreśla, że mediacyjne funkcje platformy, takie jak gromadzenie archiwów i mobilizacja poparcia, stają się równie istotne, jak ich funkcja jako kanału propagandy i dezinformacji.

Słowa kluczowe: drony, YouTube, wojna rosyjsko-ukraińska, propaganda wizualna, mediatyzacja, crowdfunding, wojna partycypacyjna.

Analysis of the portrayal of drone strikes in the context of the Russian-Ukrainian war on YouTube – the perspective of propaganda, visualization, and digital mobilization

Abstract

The Russian-Ukrainian conflict (2022–2025) represents a paradigm of digital war, in which a technological triad has become a key element: social media, digital crowdfunding, and commercial drones. The aim of this article is to analyze the ways in which drone attacks on the battlefield are presented visually and narratively in video materials published on the YouTube platform, with emphasis on their role in strategic communication and resource mobilization. The study, based on video content analysis (2021-2024), identifies dominant visual patterns and propaganda techniques. These materials, often recorded in high resolution using digital zoom, create a "God's-eye view" perspective, which facilitates the perception of combat as a technical, morally distanced act, consistent with mechanisms of enemy dehumanization (e.g., terms such

as "foreign animal hunter" or "ukronazis"). This issue is crucial, because war is also being waged in the media sphere, where viewers are actively engaged and motivated to provide financial assistance (through crowdfunding) and to share information, which supports state policy and builds support for military operations. This engagement translates into money that is used to purchase and arm successive FPV drones, creating a self-reinforcing positive feedback cycle. In this way, video content becomes a currency, driving the war machine and shaping global perception of the conflict. The study emphasizes that the mediating functions of the platform, such as archival collection and mobilization of support, become as important as their function as a channel for propaganda and disinformation.

Keywords: drones, YouTube, Russian-Ukrainian war, visual propaganda, mediatization, crowdfunding, participatory warfare.

Wprowadzenie: wojna jako spektakl i proces partycypacyjny

Współczesny konflikt rosyjsko-ukraiński jest powszechnie określany jako najbardziej zmediatyzowane i udokumentowane wydarzenie w historii, charakteryzujące się wszechobecnością treści generowanych przez użytkowników (UGC) [5]. Rozwój cyfrowy (tzw. Digital Turn) umożliwił jednostkom, wyposażonym w smartfony i dostęp do platform cyfrowych, stanie się zarówno głównymi dokumentalistami wojny, jak i jej głównymi odbiorcami [5].

Centralnym elementem tej transformacji jest bezprecedensowe wykorzystanie dronów (UAV), w tym tanich, komercyjnych dronów FPV, które stały się narzędziem integrującym walkę kinetyczną z wojną informacyjną. Jak ujęto w literaturze, jest to "wojna cyfr" (war of digits), w której stuknięcie w ekran może aktywować zrzut granatu z drona, stanowiąc ostateczną integrację walki kinetycznej i informacyjnej [6],[7].

W kontekście analizy treści wideo z dronów na YouTube, kluczowe jest zrozumienie, że platforma ta pełni funkcję wykraczającą poza zwykłe archiwum czy kanał informacyjny. Jest

to arena wojny partycypacyjnej (participative warfare), w której granice między pokojowymi obywatelami (quīritēs) a walczącymi żołnierzami (mīlitēs) ulegają zatarciu, a społeczeństwo jest aktywnie wciągane w konflikt[8],[9],[10]. W tej nowej ekologii wojennej, widzowie nie są biernymi obserwatorami; są czynnie angażowani i motywowani do wspierania wysiłku wojennego na wielu poziomach.

2. Cyfrowa mobilizacja: triada mediów, crowdfundingu i dronów

Wojna w domenie cyfrowej jest strategicznie prowadzona nie tylko w celu zniszczenia przeciwnika na froncie, ale także w celu uzyskania i utrzymania wsparcia globalnej i krajowej publiczności. Spektakularne materiały z ataków dronów są centralnym elementem tego procesu mobilizacyjnego, wpływając na politykę, finanse i morale.

2.1. Angażowanie widzów i wzmacnianie linii frontu (crowdfunding)

Najważniejszą formą zaangażowania publiczności w mediach społecznościowych jest cyfrowy crowdfunding, który stał się "finansową bronią wojny" [11,12]. Zjawisko to, napędzane globalnymi horyzontalnymi sieciami platform mediów społecznościowych i systemów płatności online, umożliwia cywilom na całym świecie bezpośrednie wspieranie jednostek wojskowych [13],[14],[15].

Mechanizm Sprzężenia Zwrotnego: Filmy z dronów, często ukazujące ich śmiertelną skuteczność, są rutynowo udostępniane przez jednostki wojskowe lub mil-bloggerów w celu:

- Uzasadnienia wydatków: Filmy służą jako dowód, że zebrane fundusze są dobrze wykorzystywane, co przyciąga kolejnych darczyńców [16],[17].
- Wzmacniania cyklu wsparcia: Cykl ten, opisany jako pętla pozytywnego sprzężenia zwrotnego, polega na tym, że udany materiał wideo stymuluje dalsze datki, co prowadzi do zakupu i uzbrojenia większej liczby dronów FPV, które następnie generują nowy, emocjonalny контент[18],[19].

Personalizacja Aktu Zabijania: Elementy recepcji społecznej są celowo wykorzystywane do zwiększenia zaangażowania. W literaturze zauważono, że drony są często nazywane imieniem sponsora lub na ich amunicji umieszczane są osobiste, śmiertelne wiadomości od darczyńców (np. „T90 go BOOM” lub „Love from Odessa”), co personalizuje i wciąga widza w akt walki [20]. [21].

Skala Zjawiska: Choć część darowizn trafia przez oficjalne platformy, ogromna ilość środków jest zbierana przez pośredników i przekazywana bezpośrednio jednostkom frontowym, często poza kontrolą tradycyjnej hierarchii wojskowej [22],[23],[24],[25].

2.2. Kształtowanie polityki i promocja strategiczna

Wojna w mediach ma bezpośredni wpływ na politykę wewnętrzną i zewnętrzną. Wizualizacje z dronów są wykorzystywane jako potężne narzędzie w strategicznej komunikacji [27]:

- Wpływ na Poparcie Międzynarodowe: Kampania informacyjna, transmitująca sukcesy ukraińskie na polu bitwy, jest kluczowa dla utrzymania międzynarodowego wsparcia i dostaw broni [28,29,30]. W ten sposób sukces na polu bitwy kształtuje strategię darczyńców, zamiast odwrotnie [31, 30]. Udana akcja dronów, dokumentowana i udostępniana w mediach, są "przekazywane" zachodnim wyborcom jako dowód, na co zostały przeznaczone ich pieniądze i dlaczego dalsze wsparcie jest potrzebne [31, 29, 30].
- Budowanie Grupy Wyborców i Wpływ na Politykę Wewnętrzną: Choć bezpośredni związek z budowaniem grupy wyborców w kontekście polskiej ankiety nie jest badany w źródłach, ogólna strategia dezinformacji ma udokumentowany wpływ na procesy demokratyczne i politykę [32], [33]. W kontekście ukraińskim, cyfrowa mobilizacja i uczestnictwo w dyskursie wojennym prowadzi do zatarcia granic między żołnierzem a cywilem [34],[35],[36]. Obywatele, którzy angażują się w infowar i aktywizm (np. poprzez dotacje i przekazywanie informacji), stają się uczestnikami [36],[37], a ich

zaangażowanie jest wykorzystywane do promowania i legitymizowania krajowej polityki obronnej, co jest procesem centralnie zachęcanym przez władze [4].

3. Wizualność i narracja jako waluta zaangażowania

Wideo z ataków dronów na YouTube jest podstawowym produktem informacyjnym, który generuje opisaną wyżej partycypację i fundusze.

3.1. Estetyka ataku i dehumanizacja

Ujęcia z dronów są skonstruowane komunikacyjnie tak, aby maksymalizować efekt propagandowy [38]. Analiza treści ujawnia trzy dominujące typy ujęć [39]:

- Ujęcia Rozpoznawcze i Panoramika: Często prezentują „perspektywę oka Boga” (God's-eye view) [40], zapewniając szeroki widok pola bitwy. Chociaż ta perspektywa może obniżyć psychologiczne obciążenie związane z zabijaniem, pokazując ofiary jako zdystansowane sylwetki [41],[40], to jednocześnie intymne zbliżenia w jakości 4K FHD, z użyciem nawet 56-krotnego zoomu cyfrowego, ujawniają „nieskrępowane i całkowite okrucieństwo” pola walki [42],[43],[44].
- Ujęcia Ataku i Efektu Trafienia: Są to sekwencje montażowe wzmocnione dramaturgią (muzyką, slow motion i powtórkami), upodabniające sceny walki do estetyki gier wideo [45],[46],[47]. W narracji towarzyszącej tym wizualizacjom stosuje się techniki propagandowe, takie jak Oślanianie Etykietami (Name Calling), polegające na odczłowieczaniu wroga. Przykładowo, rosyjski dron Lancet został nazwany „foreign animal hunter” (zagraniczny łowca zwierząt) [48],[49],[50]. Stosuje się również technikę Transferu (Transfer), gdzie umieszczenie ukraińskiej flagi w zasięgu ataku drona symbolicznie przedstawia całe państwo jako legalny cel wojenny, godny zniszczenia [51], [50].

3.2. Podwójna rola wideo: propaganda i kontrola

Drony nie tylko generują propagandę wymierzoną w przeciwnika, ale też mają potencjał do „nadzorowania wydajności bojowej własnych żołnierzy” [52],[53]. W warunkach nowoczesnej, profesjonalnej wojny, dowództwo, siedzące za ekranami, zyskuje możliwość bezpośredniej, optycznej i w czasie rzeczywistym kontroli manewrów, efektywności ostrzału i dyscypliny podległych jednostek [54]. Choć w kontekście ukraińskim ta opresyjna funkcja jest minimalizowana [55], to perspektywa "wszechwidzącego oka" drona ma potencjał do narzucenia mobilnej kontroli nad własnymi oddziałami [52],[56].

Co więcej, wszechobecność wideo z frontu na platformach społecznościowych, nawet jeśli są to nagrania wroga, pozwala na "podwójny mechanizm sprawdzający" zachowanie własnych żołnierzy, gdyż ich błędy stają się publicznie dostępne [57].

4. Psychologiczne i społeczne skutki cyfrowego spektaklu

Intensywny obieg materiałów wojennych ma głębokie konsekwencje dla odbiorców i uczestników konfliktu.

4.1. Hierarchia partycypacji i erozyjne działanie mediów

Wojna partycypacyjna ustanawia hierarchię zaangażowania [58]. Obejmuje ona różne poziomy: od pasywnego widza (uciekiniera z Nowej Zelandii) [59], przez zaangażowanie w infowar i aktywizm (NAFO, darczyńcy), po ochotników i żołnierzy w walce kinetycznej, ponoszących największe ryzyko [59].

Dla masowego odbiorcy, nadmiar treści medialnych może prowadzić do „znużenia współczuciem” (compassion fatigue) [60] lub „emocjonalnej znieczulicy”. Zjawisko to, opisywane jako „efekt Húrina”, polega na paraliżującej, bezsilnej obserwacji cierpienia, w której widzowie, choć zaangażowani w obieg informacji, pozostają bierni i ulegają „fałszywemu poczuciu aktywności” [34],[61],[62],[63]. Pomimo heroizmu i jedności

pokazywanej w niektórych materiałach [64],[65], ostatecznie chroniczne bombardowanie sprzecznymi informacjami może prowadzić do obojętności [66].

4.2. Ryzyko dezinformacji i manipulacji

Dominacja treści UGC w mediach społecznościowych w połączeniu z modelem rosyjskiej propagandy „firehose of falsehood” (potok fałszu) – charakteryzującym się dużą objętością, szybkością i brakiem spójności z obiektywną rzeczywistością [67],[68],[69],[14] – stwarza warunki do manipulacji i osłabienia krytycznego myślenia [70],[71].

Fałszywe obrazy i narracje związane z dronami są intensywnie wykorzystywane w celach propagandowych [72]. Choć większość fałszerstw jest prosta (dekontekstualizacja obrazów) [73], są one dystrybuowane w celu wpływania na globalną opinię publiczną i podważania legitymacji działań [74]. W ten sposób walka o uwzględnienie polityki jest prowadzona równoległe z walką kinetyczną.

5. Wnioski

Analiza wizualnego i narracyjnego przedstawiania ataków dronów na YouTube potwierdza, że platformy społecznościowe są obecnie integralnym elementem prowadzenia wojny, służąc zarówno celom kinetycznym (poprzez dostarczanie informacji w czasie rzeczywistym i środków finansowych), jak i strategicznym (poprzez budowanie poparcia politycznego i finansowego).

1. Cykl finansowania i partycypacji: Filmy z dronów stanowią kluczową walutę w cyfrowym obiegu, mobilizując globalną widownię do pomocy finansowej (crowdfunding) na skalę przemysłową [11],[4]. To zaangażowanie cywilów w dostarczanie środków i informacji zaciera tradycyjne granice między cywilem a żołnierzem [34].

2. Narracja i wpływ polityczny: Propagandowe przedstawienie ataków dronów (bohaterstwo, techniczna wyższość, dehumanizacja) jest strategicznie wykorzystywane do kierowania promocji polityki i utrzymywania poparcia, szczególnie w krajach zachodnich, gdzie oczekuje się widocznych sukcesów militarnych w zamian za wsparcie finansowe [31],[30].

3. Wizualny reżim dominacji: Wizualizacje z dronów, oferujące perspektywę God's-eye view i intymne zbliżenia, mogą być nie tylko bronią, ale też narzędziem nadzoru nad własnymi wojskami [52] oraz przyczyniają się do normalizacji przemocy i erozji krytycznego myślenia u odbiorców (efekt Húrina) [62],[63].

W epoce wojny cyfrowej zrozumienie, w jaki sposób technologia wizualna aktywnie kształtuje wsparcie polityczne i mechanizmy finansowania konfliktu, jest niezbędne dla bezpieczeństwa informacyjnego.

Bibliografia

1. Abdulrazek, S. "Turkey Continues its Drone War in Northern Syria." *Asharq Al-Awsat*, 5 August 2022. <https://english.aawsat.com/home/article/3799211/turkey-continues-its-drone-war-northern-syria>.
2. Abushbak, A.M., T. Majeed, & K.S. Kusuma. "Mobile Phone Activism During Israel's 'Operation Guardian of the Wall' in Gaza." *Media, War & Conflict* 00, no. 0 (2024): 1–18. <https://doi.org/10.1177/17506352241249063>.
3. Agamben, Giorgio. *What is an Apparatus? and Other Essays*. Stanford: Stanford University Press, 2019.
4. Agostinho, Daniela, Simon Gade, Nanna B. Thylstrup, & Kristin Veel, eds. *(W)archives: Archival Imaginaries, War, and Contemporary Art*. Berlin: Sternberg Press, 2020.
5. Allinson, J. "The Necropolitics of Drones." *International Political Sociology* 9, no. 2 (2015): 113–127. <https://doi.org/10.1177/1749568215582312>.
6. Amnesty International. "Amnesty International investigation concludes Israel is committing genocide against Palestinians in Gaza." Last modified 2024. <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2024/12/amnesty-international-concludes-israel-is-committing-genocide-against-palestinians-in-gaza/>.
7. Archambault, Étienne, & Yannick Veilleux-Lepage. "Drone imagery in Islamic State propaganda: flying like a state." *International Affairs* 96, no. 4 (2020): 955–973. doi: 10.1093/ia/iiaa014.
8. Asaro, P.M. "The labor of surveillance and bureaucratized killing: new subjectivities of military drone operators." *Social Semiotics* 23, no. 2 (2013): 196–224.
9. Associated Press. "Live Updates: Zelenskyy Declines US Offer to Evacuate Kyiv," 26 February 2022. <https://apnews.com/article/russia-ukraine-business-europe-united-nations-kyiv-6ccba0905f1871992b93712d3585f548>.
10. Azarova, V. "Israel's Unlawfully Prolonged Occupation: Consequences Under an Integrated Legal Framework." European Council on Foreign Relations, 2 June 2017. https://ecfr.eu/publication/israels_unlawfully_prolonged_occupation_7294/.

11. BAE Systems. *ARGUS-IS Brochure*. Columbia, MD: BAE Systems, 2013.
12. Bergen, Peter, Marisa Salyk-Virk, & David Sterman. *The World of Drones Database*. New America, 2020. <https://www.newamerica.org/international-security/reports/world-drones/>.
13. Bevir, M., & R.A.W. Rhodes, eds. *Routledge Handbook of Interpretive Political Science*. London: Routledge, 2016.
14. Bleiker, Roland. "Mapping visual global politics." In *Visual Global Politics*, edited by Roland Bleiker, 1–29. London: Routledge, 2018.
15. Boichak, O., & A. Hoskins. "My War: Participation in Warfare." *Digital War* 3 (2022): 1–8. <https://doi.org/10.1057/s42984-022-00060-7>.
16. Bousquet, Antoine. *The Eye of War: Military Perception from the Telescope to the Drone*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 2018.
17. Boyko, Kateryna, & Roman Horbyk. "Swarm Communication in a Totalizing War: Media Infrastructures, Actors and Practices in Ukraine during the 2022 Russian Invasion." In *Media and the War in Ukraine*, edited by Mervi Pantti & Mette Mortensen, 37–56. New York: Peter Lang, 2023.
18. Bregman, Ahron. *Israel's Wars: A History since 1947*. 4th ed. Milton Park, Abingdon, Oxon; New York, N.Y.: Routledge, 2016.
19. Chayka, K. "Watching the World's First TikTok War." *The New Yorker*, 3 March 2022. <https://www.newyorker.com/culture/infinite-scroll/watching-the-worlds-first-tiktok-war>.
20. Chouliaraki, Lilie. "The Humanity of War: Iconic Photojournalism of the Battlefield." In *Visual Security Studies: Sights and Spectacles of Insecurity and War*, edited by J. Vuori & R. Saugmann, 71–90. Routledge, 2018.
21. Crilley, R. "Seeing Syria: The Visual Politics of the National Coalition of Syrian Revolution and Opposition Forces on Facebook." *Middle East Journal of Culture and Communication* 10, no. 2–3 (2017): 133–158. <https://doi.org/10.1163/18739865-01002004>.
22. Danchev, Alex. "Witnessing." In *Visual Global Politics*, edited by Roland Bleiker, 332–338. London: Routledge, 2018.

23. Der Derian, James. "War." In *Visual Global Politics*, edited by Roland Bleiker, 328–331. London: Routledge, 2018.
24. El Zein, H., & A. Abusaleem. "Social Media and War on Gaza: A Battle on Virtual Space to Galvanise Support and Falsify Israel Story." *Athens Journal of Mass Media and Communications* 1, no. 2 (2015): 109–120. DOI:10.30958/ajmmc.1-2-2.
25. Ford, Matthew. "From Innovation to Participation: connectivity and the conduct of contemporary warfare." *International Affairs* 100, no. 4 (2024): 1531–1549. <https://doi.org/10.1093/ia/iiae061>.
26. Ford, Matthew. "Ukraine, Participation and the Smartphone at War." *Political Anthropological Research on International Social Sciences* (2023): 1–29. <https://doi.org/10.1163/25903276-bja10048>.
27. Ford, Matthew, & Andrew Hoskins. *Radical War: Data, Attention and Control in the 21st Century*. Oxford: Oxford University Press, 2022.
28. General Atomics. *Predator C 'Avenger' UAV*, promotional video, 2009. www.youtube.com/watch?v=v0dHKWjXn-E.
29. Global Initiative Against Transnational Organized Crime. "A New Paradigm for Organized Crime: Crime by Drone." Geneva: Global Initiative Against Transnational Organized Crime, 2025. https://globalinitiative.net/wp-content/uploads/2025/10/GI-TOC-Crime-by-Drone_revised-version.pdf.
30. Grossman, Dave. *On Killing: The Psychological Cost of Learning to Kill in War and Society*. New York: Back Bay Books, 1996.
31. Hoskins, Andrew, & Peter Shchelin. "The War Feed: Digital War in Plain Sight." *American Behavioral Scientist* 67, no. 3 (2023): 449–463. <https://doi.org/10.1177/00027642221144848>.
32. Human Rights Watch. "October 7th Crimes Against Humanity, War Crimes by Hamas-led Groups." Last modified 2024. <https://www.hrw.org/news/2024/07/17/october-7-crimes-against-humanity-war-crimes-hamas-led-groups>.

33. International Human Rights and Conflict Resolution Clinic at Stanford Law School and Global Justice Clinic at NYU School of Law. *Living Under Drones: Death, Injury, and Trauma to Civilians from US Drone Practices in Pakistan*. 2012. <https://www-cdn.law.stanford.edu/wp-content/uploads/2015/07/Stanford-NYU-Living-Under-Drones.pdf>.
34. Jones, Craig. "Shooting Gaza: Israel's Visual War." *Human Geography* 4, no. 1 (2011): 38–56. <https://doi.org/10.1177/194277861100400104>.
35. Jünger, Ernst. *Storm of Steel*. Translated by Michael Hofmann. New York: Penguin Books, 2017.
36. Jünger, Ernst. "Total Mobilization." In *The Heidegger Controversy*, edited by Richard Wolin, 119–139. Cambridge, MA: MIT Press, 1993.
37. Kaempf, Sebastian. "Digital Media." In *Visual Global Politics*, edited by Roland Bleiker, 99–103. London: Routledge, 2018.
38. Kindervarter, K.H. "The Emergence of Lethal Surveillance: Watching and Killing in the History of Drone Technology." *Security Dialogue* 47, no. 3 (2016): 223–238. <https://doi.org/10.1177/0967010615616011>.
39. Kittler, Friedrich. *Optical Media: Berlin Lectures 1999*. Cambridge: Polity, 2019.
40. Korać, Srđan T. "Is Drone Becoming the New 'Apparatus of Domination'? Battlefield Surveillance in the Twenty-First Century Warfare." *Filozofija i Društvo* 34, no. 3 (2023): 377–398. <https://doi.org/10.2298/FID2303377K>.
41. López-Cantos, Francisco. "The drone warfare. Fact-checking, fake-pictures and necropolitics." *Cogent Social Sciences* 10, no. 1 (2024): 1–18. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/23311886.2024.2426706>.
42. Manor, I., & R. Crilley. "Visually Framing the Gaza War of 2014." *Media, War & Conflict* 11, no. 4 (2018): 369–391. <https://www.jstor.org/stable/10.2307/26976773>.
43. Mazzetti, Mark. "The Drone Zone." *The New York Times*, 6 July 2012. <http://www.nytimes.com/2012/07/08/magazine/the-drone-zone.html>.
44. Méheut, Constant, & Daria Mitiuk. "Crowdfunding, Auctions and Raffles: How Ukrainians are Aiding the Army." *New York Times*, 7 March 2024.
45. Merrin, William. *Digital War: A Critical Introduction*. London: Routledge, 2019.

46. Möller, Frank. "Witnessing Violence Through Photography." *Global Discourse* 7, no. 2–3 (2017): 264–281. <http://dx.doi.org/10.1080/23269995.2017.1339979>.
47. O'Loughlin, Ben, & Andrew Hoskins. *War and Media: The emergence of diffused war*. Cambridge England: Polity, 2010.
48. PBS. *NOVA: Rise of the Drones*. Documentary, 2013. <https://www.youtube.com/watch?v=IOzCiCl05Ec>.
49. Patrikarakos, David. *War in 140 Characters: How Social Media is Reshaping Conflict in the Twenty-First Century*. New York: Basic Books, 2017.
50. Peregrine, S., & D. Yanow. *Interpretive Research Design. Concepts and Processes*. New York: Routledge, 2012.
51. Pleska, Anna, Andrew Hoskins, & Kjersti Renaud. "A Framework for Interrogating Social Media Images to Reveal an Emergent Archive of War." *International Journal of Humanities and Arts Computing* 13, no. 1–2 (2019): 196–222. <https://www.eupublishing.com/doi/full/10.3366/ijhac.2019.0236>.
52. Rose, Gillian. *Visual Methodologies: An Introduction to Researching with Visual Materials*. 4th ed. Sage Publications, 2016.
53. Schiffer, Zoë. "Elon Musk attacked my article accusing him of gaming Twitter's algorithm for more attention. In some ways, it gave him exactly what he wanted." *Business Insider*, 15 February 2024. <https://www.businessinsider.com/musk-changed-twitter-algorithm-tweets-didnt-get-attention-book-2024-2>.
54. Segate, R.V. "Channeled Beneath International Law: Mapping Infrastructure and Regulatory Capture as Israeli-American Hegemonic Reinforcers in Palestine." *Communication Law and Policy* 28, no. 4 (2023): 332–366. <https://doi.org/10.1080/10811680.2024.2334081>.
55. Singer, Peter W. "The Soldiers Call It War Porn." *Spiegel Online*, 12 March 2010. <http://www.spiegel.de/international/world/interview-with-defense-expert-p-w-singer-the-soldiers-call-it-war-porn-a-682852.html>.

56. Singer, Peter W., & Emerson T. Brooking. *LikeWar: The Weaponization of social media*. New York: Mariner Books, 2019.
57. Sontag, Susan. *Regarding the Pain of Others*. London: Penguin Books, 2003.
58. Spansvoll, Runar. "The Weaponisation of Social Media, Crowdfunding and Drones: A People's War in the Digital Age." *The RUSI Journal* 169, no. 1-2 (2024): 46–60. <https://doi.org/10.1080/03071847.2024.2350478>.
59. Tawil-Souri, Helga. "Digital Occupation: Gaza's High-Tech Enclosure." *Journal of Palestine Studies* 41, no. 2 (2012): 27–43. <https://doi.org/10.1525/jps.2012.XLI.2.27>.
60. Tivadar, L.M. "The Gaza Strip and the Israel-Hamas Conflict: From 2008 until Nowadays." *Acta Musei Napocensis* 58/II (2021): 293–311. DOI: <https://doi.org/10.54145/ActaMN>.
61. Virilio, Paul. *War and Cinema: The Logistics of Perception*. Translated by Patrick Camiller. London: Verso, 1989.
62. Webb, D., L. Wirbel, & B. Sulzmann. "From Space, No One Can Watch You Die." *Peace Review: A Journal of Social Justice* 22, no. 1 (2010): 31–39.
63. Yarchi, M., & L. Boxman-Shabtai. "The Image War Moves to TikTok Evidence from the May 2021 Round of the Israeli-Palestinian Conflict." *Digital Journalism* (2023). <https://doi.org/10.1080/21670811.2023.2291650>